

Huvudman

Järfälla kommun
kontakt@jarfalla.se

Beslut

Datum 2026-01-16

Dnr 2025:9540

Sida **1 (10)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Kvarnskolan i Järfälla kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Järfälla kommun att senast den **15 juni 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd, kränkande behandling och betygssättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Järfälla kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Järfälla kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att rektorn, eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, fattar beslut om att antingen utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram när en utredning om en elevs behov av särskilt stöd färdigställts. Rektorn ska dokumentera för vilka elever sådana beslut fattats under perioden den 16 januari 2026 till och med den 15 juni 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)

Anmälan av kränkande behandling

1. Se till att vid minst ett tillfälle före den 15 juni 2026 informera skolpersonalen om skyldigheten att, vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats samt vilka som har deltagit vid informationstillfället. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

2. Se till att alla lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 16 januari 2026 till och med den 10 juni 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 10 § skollagen)

Beslut om betyg

1. Se till att beslut om betyg fattas av den eller de lärare som har bedrivit undervisning i ämnet. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslut om betyg fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Huvudmannen ska inkomma med signerade betygs kataloger för vårterminen 2026, av vilka det framgår vem eller vilka som fattat beslut om betyg, i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 16 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar samt anmälan och utredning om särskilt stöd och att särskilt stöd ges i enlighet med en elevs beslutade åtgärdsprogram.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2025:9540) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden samt utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Kvarnskolan som är en 7–9 skola i Järfälla kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Kvarnskolan i Järfälla kommun följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, kränkande behandling samt betygssättning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 18 och 21 november 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats,

bl.a. anmälningar om kränkande behandling och betygskataloger. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet. Utöver detta har kompletterande information inkommit från rektorn på begäran av Skolinspektionen.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Elever, lärare och representanter för elevhälsan uppger i intervjuer att elever på skolan får stöd och extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Lärare uppger att skolan exempelvis ger elever bild- och filmstöd, sammanfattande texter, klassrumsplaceringar, muntliga kompletteringar och kortare pauser. Lärare och representanter för elevhälsan uppger vidare att skolans arbete med extra anpassningar är prioriterat och att extra anpassningar ges på såväl individ- som gruppnivå.

Anmälan när extra anpassningar bedöms vara otillräckliga

Lärare uppger i intervjuer att det finns olika sätt att anmäla elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar. Det kan ske genom att lärarna anmäler elevärenden vid regelbundna möten där elevhälsan och skolledning är representerade. Det kan också ske i ett digitalt system eller formulär där lärarna fyller i de elever de befarar inte kommer nå målen. Detta dokument vidarebefordras till skolledningen. Lärarna uppger att samtliga lärare följer någon av dessa rutiner.

Elevhälsan bekräftar i intervju att lärare kan anmäla elever som är i behov av särskilt stöd vid regelbundna möten med elevhälsan och skolläda. Rektorn bekräftar i intervju att lärare antingen anmäler elever som befaras vara i behov av särskilt stöd vid möten med skolläda och elevhälsan eller i det digitala system som lärare beskrivit ovan.

Skolinspektionen har vid intervjuer med lärare och elevhälsa gått igenom ett urval elevexempel som valts ut utifrån granskning av betygs kataloger från höstterminen 2024 och vårterminen 2025 utifrån elever som hade betyget F i ett eller flera ämnen. Av dessa uppgav lärare och elevhälsan att samtliga elever anmälts till rektorn utifrån behov av utredning av särskilt stöd och att utredning startats.

Utredning av en elevs behov av särskilt stöd

Lärare uppger i intervjuer att det startas en utredning efter anmälan om särskilt stöd. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att de utreder de anmälningar som inkommer från lärarna. Rektorn uppger i intervju att hon alltid startar en utredning för en elev som av lärarna anmälts för behov av särskilt stöd.

Fatta beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram

Av informationsinhämtningen framgår att det finns 20 aktiva åtgärdsprogram på skolan.

Representanter för elevhälsan uppger i intervju att rektorn alltid fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram och att vårdnadshavare underrättas om beslutet. Rektorn bekräftar detta men uppger i intervju att hon inte fattar beslut i de fall det handlar om att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Av yttrandet från huvudmannen på tjänsteanteckningen framgår att sju utredningar om särskilt stöd för elever lett till att det inte har utarbetats ett åtgärdsprogram men att detta inte dokumenterats i beslut.

Särskilt stöd ges i enlighet med en elevs beslutade åtgärdsprogram

Samtliga representanter från elevhälsan uppger att elever får stöd i enlighet med beslutade åtgärdsprogram. I yttrandet från huvudmannen över tjänsteanteckningen anföras att elever i behov av särskilt stöd får detta i form av speciallärare, specialpedagog och resurslärare.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de

betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 5 § skollagen)

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens eventuella behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Eleven och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. (29 kap. 10 § skollagen och 33 § förvaltningslagen [2017:900])

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer att lärare ger extra anpassningar till de elever som är i behov av det. Likaså framkommer det att lärare anmäler elever som är i behov av särskilt stöd samt att elevhälsan startar utredning av dessa elevers behov av särskilt stöd. Slutligen framgår att elever i behov av särskilt stöd ges stöd i enlighet med beslutat åtgärdsprogram. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vad gäller rektorns arbete med att fatta beslut om åtgärdsprogram. Av utredningen framkommer visserligen att rektorn fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram för elever som är i behov av stöd. Det framgår dock av utredningen att rektorn inte fattar beslut om att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Av skollagen

framgår att rektorn eller den som rektorn delegerat beslutanderätten till ska fatta beslut om att upprätta eller att inte upprätta åtgärdsprogram. Båda dessa beslut kan överklagas av vårdnadshavare varför det är viktigt att ett beslut som delges vårdnadshavare fattas, annars fräntas vårdnadshavare den rättigheten. Att rektorn inte fattar ett formellt beslut i de fall ett åtgärdsprogram inte utarbetas är en brist.

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Agerande vid kränkande behandling

I intervjuer uppger elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn samstämmt att det är ett hårt språkbruk på skolan.

Samtliga elever berättar att lärare agerar när de hör verbala kränkningar eller ser fysiska kränkningar. Samtidigt menar eleverna att det är svårt för lärarna att kunna uppfatta alla kränkningar på skolan. I intervjuer bekräftar lärare att det är svårt att avgöra vad som är kränkningar och vad som är vanlig jargong mellan elever. Lärare uppger i intervjuer att de agerar vid kränkningar utifrån skolans rutin. Det kan exempelvis vara att lärare ringer hem till vårdnadshavare eller direkt till socialpedagogerna. Lärare uppger även i intervjuer att de markerar mot fula ord som sägs mellan eleverna. Representanter från elevhälsan bekräftar att lärare agerar vid kränkningar. Såväl lärare som rektorn uppger att det finns lärare som inte förstår alla språk som talas och att man då kan missa verbala kränkningar som sker.

Anmälan om kränkande behandling

Elever uppger i intervju att det förekommer verbala och fysiska kränkningar på skolan. Flera elever berättar vidare att det är vanligt med rasistiska och sexistiska kommentarer elever emellan. Några elever tycker att det är ovanligt. En elev uppger att alla är snälla mot varandra. Kränkningar kan ske överallt i skolan även om elever och lärare särskilt pekar ut elevcaféet som en plats som kan vara otrygg. En elev uppger i intervju att en lärare berättat saker i klassrummet som gjort klassen obekväm. I samma intervju uppger samma elevgrupp att de både upplevt sig kränkta, eller sett kränkningar mot andra elever, av samma lärare vid ett flertal tillfällen. Vid ett tillfälle har eleverna berättat om en specifik händelse för deras mentor. Rektor uppger i intervju att hon inte fått kännedom om den händelsen.

Lärare uppger i intervjuer att de inte anmäler alla kränkningar till rektorn. Som skäl till att inte anmäla uppger lärare att det behöver vara upprepande eller återkommande kränkningar för att de ska anmäla. Denna bild delas av representanter för elevhälsan och rektorn.

Av informationsinhämtningen framgår att skolan har tagit emot 32 anmälningar om kränkande behandling de senaste 12 månaderna. Elevhälsans representanter uppger att de tycker att antalet anmälningar om kränkande behandling borde vara fler. Rektorn bekräftar i intervju antalet anmälda kränkningar inte motsvarar det faktiska antalet kränkningar som sker på skolan. Rektorn uppger vidare att hon vet att lärare inte anmäler alla kränkningar.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § andra stycket skollagen)

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § skollagen)

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår inte annat än att personal agerar när elever utsätter andra elever för kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer dock är att det finns brister vad gäller anmälan av kränkande behandling på skolan. Av utredningen framgår att det förekommer kränkningar och att personalen vid skolan inte anmäler samtliga fall av kränkande behandling. Vidare ser Skolinspektionen allvarligt på uppgifter från elever om att en lärare ska ha utsatt dem för kränkningar utan att detta har kommit till rektorns kännedom, trots att eleverna tagit upp en händelse med personal på skolan.

Av skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn samt att rektorn i

sin tur är skyldig att anmäla kränkningarna till huvudmannen. Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda vad som hänt och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden. När uppgifter om kränkande behandling inte anmäls systematiskt medför det att huvudmannen inte kan säkerställa att en utredning skyndsamt startas. Om kränkningar inte anmäls får huvudmannen inte en samlad bild av de kränkningar som har skett på skolan. Huvudmannen har då inte någon möjlighet att inom ramen för sitt systematiska kvalitetsarbete vidta förebyggande åtgärder för att förhindra kränkningar på skolan framöver. Att lärare eller annan personal inte anmäler alla uppgifter om kränkande behandling som de får kännedom om är således en brist.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med utredningen granskat betygs katalogerna från vårterminen 2025.

Av betygs katalogerna framgår att en lärare som saknar lärarlegitimation ensamt fattat beslut om betyg i ämnet slöjd vårterminen 2025. Vidare framgår att rektorn ensamt fattat beslut om betyg i ämnet moderna språk (spanska) samma termin. Slutligen framgår det att en lärare som saknar legitimation har satt betyg i ett flertal ämnen tillsammans med biträdande rektor. Rektor har bekräftat dessa omständigheter och motiverar förfarandet utifrån att läraren i spanska råkat ut för en olycka, bekräftade betygen per telefon och att rektorn därefter signerade betygen i betygs katalogen. Vad gäller den olegitimerade läraren i ämnet slöjd bekräftar rektorn att denne ensamt skrivit under betygen i ämnet. Vidare bekräftar rektorn att biträdande rektor har skrivit under betyg i ett flertal ämnen tillsammans med en lärare som saknar legitimation. På frågan om rektor och biträdande rektor är anställda som lärare uppger rektor att båda är anställda som rektor respektive biträdande rektor och inte som undervisande lärare.

Rättslig reglering

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det

ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Järfälla kommuns verksamhet vid Kvarnskolan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav på betygssättning.

Av utredningen framgår att biträdande rektorn, tillsammans med undervisande lärare, vid flera tillfällen fattat beslut om betyg. Av utredningen framgår att den biträdande rektorn är anställd som biträdande rektor, inte som lärare på skolan. Vidare framkommer att rektorn ensamt fattat beslut om betyg i ämnet moderna språk (spanska) vårterminen 2025 då undervisande lärare var sjuk vid tiden för betygssättning. Skolinspektionen har beaktat dessa omständigheter men konstaterar att det inte finns stöd i lagstiftningen för rektor att besluta om betyg i denna situation.

Av skollagen framgår att om en lärare inte är legitimerad ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Att varken rektorn eller den biträdande rektorn undervisar på skolan innebär att de inte är lärare i skollagens mening, även om de innehar lärarlegitimation. Vidare kan en lärare som saknar lärarlegitimation inte fatta beslut om betyg självständigt utan det ska göras tillsammans med en legitimerad lärare.

Att rektorn signerat betyg i stället för en legitimerad lärare är en brist. Att den biträdande rektorn signerat betyg tillsammans med en lärare som saknar legitimation är också en brist. Slutligen framkommer av utredningen att en lärare som saknar legitimation ensamt fattat beslut om betyg i slöjd vårterminen 2025, även detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Järfälla kommuns verksamhet vid Kvarnskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd, anmälan om kränkande behandling och betygssättning. Det finns därför skäl att förelägga Järfälla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Anna Bergqvist

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Bergqvist

X Peter Sandberg

Föredragande

Signerat av: Peter Sandberg

I ärendets slutliga handläggning har även Daniel Wilson medverkat